

de Volkskrant

Dinsdag
8 september 2026

THEATER Bij improvisatielessen leren jongeren met autisme omgaan met onverwachte situaties. 'Het leven verloopt niet volgens een script'

Bekende Nederlandse acteurs en comedians, zoals Henry van Loon, helpen mee bij de workshops.

In een oefenruimte van het Eindhovense cultuurpodium Dynamo staan negen jongeren en twee theaterdocenten in een kring. Voordat ze beginnen met de improvisatieworkshop, waarin ze op speelse wijze theater scènes zullen verzinnen, benadrukt docent Jake Lefebvre dat dit een veilige omgeving is. Zijn boodschap aan de aanwezige jongeren, die allemaal op het autismespectrum zitten: 'Als het te veel voor je wordt, is dat niet erg. Gewoon even bij ons inchecken.'

Hierna krijgen de jongeren opdrachten: midden in de kring moeten ze een voor een poseren als een object of een beroemdheid, die samenhang moeten hebben met elkaar. Later improviseren ze in tweetallen diverse scènes: het ene duo bevindt zich in een spookhuis, een ander op een kinderdagverblijf. Vooral de rol van een huilende baby werkt op de lachspieren bij de deelnemers van de workshop.

Vis bij de jaarlijkse zomerweek van theaterschool InterActing, een non-profitorganisatie die zich richt op jongeren met autisme tussen de 12 en 25 jaar. Dit najaar gaat de twaalfweekse cursus weer van start.

De medeoprichter van de organisatie, Saskia Maas, is een bekende in de wereld van comedy en improvisatie: samen met haar echtgenoot Andrew Moskos staat ze al 33 jaar aan het roer van Boom Chicago.

In de Amsterdamse comedyclub zijn veel populaire comedians uit binnen- en buitenland ooit begonnen met optreden (talkshowpresenter Seth Meyers, Hollywoodacteur Jason Sudeikis), maar het draait er in de eerste plaats om improvisatietheater.

Zo biedt Boom Chicago naast vrolijke improvshows ook workshops voor (jong)volwassenen aan die hier een voorliefde voor hebben. Hoe kwam Maas ooit op het idee om deze vorm van 'live' theater speciaal voor autistische jongeren te ontwikkelen? En wat levert het de deelnemers op?

Maas' zoon Aidan inspireerde haar om InterActing op te richten. 'We wisten al vrij vroeg dat onze zoon autistisch is. We hebben hem altijd overal mee naartoe gesleept en liepen daar soms tegen grenzen aan. Aidan heeft behoefte aan structuur, maar het leven verloopt niet volgens een script', zegt Maas.

'Improvisatietheater gaat bij uitstek om spelen zonder script en omgaan met onverwachte situaties. Het biedt handvatten, zoals het 'Yes, and'-principe, waarbij je wordt aangemoedigd om te reageren op een ander en zo samen een verhaal opbouwt. Iets wat heel handig is in het dagelijks leven voor mensen met autisme.'

Acht jaar geleden ging Maas samenwerken met pedagoog Pim Donkersloot, de eigenaar van stichting

'Ik word er echt blij van als ik iemand zie lachen om zijn eigen typetje'

De dag erna staat Toby en zijn groep een workshop 'stemacteren' te wachten met Jürgen Theuns, die onder meer de stem van de vogel Zazu in *De leeuwenkoning* vertolkte. Maar eerst is het de beurt aan comedian en acteur Henry van Loon om een workshop 'sketches maken' te geven. Beneden in een zaal met een klein podium introduceert de gevierde cabaretier en acteur (*Tropenjaren*) zichzelf als een simpele Brabantse jongen, die naar eigen zeggen ook 'de beste sketchmaker aller tijden' is.

Nadat ze gezamenlijk hebben besproken uit welke belangrijke elementen een sketch moet bestaan (personages, emoties, een punchline), gaan zo'n twintig jongeren in groepen van vier aan de slag. Van Loon loopt rond en kijkt en luistert aandachtig, geeft hier en daar tips en na elk optreden feedback. Hij wordt door de deelnemers volgediend omarmd.

Naderhand vertelt Van Loon dat het maakproces van de jongeren hem veel plezier geeft. 'Het draait hier echt om spelen, zonder dat je daar bijvoorbeeld kaarten voor hoeft te verkopen. Ik word er echt blij van als ik iemand zie lachen om zijn eigen typetje.'

Sinds 2024 is Van Loon ambassadeur voor InterActing. Hoe ouder hij wordt, hoe liever hij iets wil doen voor anderen. 'Saskia zei dat ze een ambassadeur zocht en ik dacht meteen: dit is echt tof. Ook omdat ik er wel affiniteit mee heb. Mijn moeder werkte vroeger ook met mensen met een uitdaging, zoals mensen met autisme en Down. In mijn familie is het vanzelfsprekend dat niks raar is, niks gek is en dat iedereen er gewoon bij hoort.'

Als de foyer leegloopt, zit Toby aan een lange tafel met een koptelefoon te wachten op zijn vervoer naar huis. Van Loon had goede tips voor zijn groepje en Toby hoopt nog vaak mee te kunnen doen aan InterActing. 'Improv is zo leuk, ik krijg veel energie van de workshops en de mensen hier. Ik kan er ook zelf voor zorgen dat het niet te veel voor me wordt. Maar wat ik het fijnste vind is dat ik, sinds ik dit doe, zelf verzekerder ben als ik met mijn vrienden praat.'

Ela Çolak

De improvisatieworkshop van InterActing in het Eindhovense cultuurpodium Dynamo. Hier zijn ze bezig met sketches maken, met Henry van Loon (met zwart petje).

Foto's Sas Schilten

'Als ik de les uit loop, word ik niet raar aangekeken'

ting ChildCenter die begeleiding biedt aan autistische jongeren. Sinds hun pilot in Amsterdam in 2018 is er steeds meer animo voor hun workshops. Naast de vierdaagse zomerweek in Amsterdam, Eindhoven en Den Haag, bieden ze in het najaar ook proeflessen en een twaalfweekse cursus aan met één les per week.

Maas zegt dat het daarbij niet belangrijk is dat je 'grappig' bent; ze willen vooral kwetsbare jongeren een ruimte bieden om van alles uit te proberen. 'We bieden geen prikkelarme omgeving, dus als je heel prikkelgevoelig bent, is dit mis-

schien niet iets wat je zou kunnen doen. Aan de andere kant kan je hiermee juist een beetje die flexibiliteit oprekken.'

Tijdens de lunchpauze in de foyer van Dynamo vertelt de 17-jarige Toby Berkers uit Eindhoven, die naar een dagbesteding gaat, dat hij toneel spelen altijd leuk heeft gevonden. Het reguliere school- en amateurtoneel was echter 'te veel' voor hem: te lawaaiig, te druk. 'Ik doe nu voor de tweede keer hieraan mee en iedereen is hier op z'n eigen manier anders. Als ik de les uit loop, word ik ook niet raar aangekeken.'